

Posudek oponenta na diplomovou magisterskou práci

Silvie Sütöové

KLASICKÁ IKONOGRAFICKÁ SCHÉMATA V ÍRÁNSKÉM UMĚNÍ

(Vztahy mezi Persií a antickým západem)

Práce je rozdělena do pěti hlavních kapitol. První se zabývá achaimenovským obdobím, druhá Persií po jejím dobytí Alexandrem Velikým, třetí arsakovským obdobím (parthským) a pátá obdobím sásánovským. Celá práce je pojata spíše esejisticky, snaží se postihnout obecné rysy vztahů mezi Persií a západem, a jednotlivé dokumenty jsou vybrány tak, aby osvětlily autorčin záměr; nejde příliš o jejich zevrubný rozbor. Autorka se více méně drží ikonografických schémat, jen méně přihlíží ke stylistickým stránkám zobrazení.

V první části je historický úvod, úvaha o vztazích mezi Řeky a Peršany, zejména Athénami a Perskou říší, řecko-perskými gemami a dalšími řeckými vlivy, architekturou. Chybí mi tu anatolská skulptura, zejména stély z Daskylia a další anatolské památky včetně nástěnných maleb z perského období z Anatólie, také Sotades a export jeho váz do Persie, Kolchis jako oblast, kde se perské a řecké umění setkávaly podobně jako v maloasijských satrapiích, toreutika, zejména patéry jako oblast, kde vzájemné přejímání s převládajícím vlivem z východu bylo stejně intenzivní jako u rhyt. Vylučování řeckého vlivu na perskou draperii je rozhodně diskutabilní, sám bych tam viděl archaickou inspiraci, podobně jako i dále na východ. Za zmínku by stály i první sidonské sarkofágy, zejména ten se satrapy. Pak by jistě stál za diskusí královský lov a jeho ikonografie, kterou převzali od Peršanů zejména makedonští a thráctí vládcové a diadochové.

V následující kapitole mi chybí něco blíže o Hatře a Nisibis (jsou jaksi mezi Římem a Sásánovci, a pak drobné umění ze Seleukie, včetně typických nahých ženských figur a bohatě publikovaných v posledních letech pečeti. Ktesifon a jeho architektura by si zasloužila také aspoň zmínky. Ve vztahu k římské ikonografii postrádám srovnání s římským císařským portrétem, zejména mincovním.

V sásánovském období bych viděl jako nejslibnější téma srovnání s pozdně antickou a raně byzantskou toreutikou, která na antickou navazovala, a případně ještě vztahy k Evropě na sever od Římské říše (zejména poklad z Náygszentmiklós).

Vedle základních knih bych ve více otázkách raději viděl přihlédnutí také k pracím časopiseckým, které jsou tomu věnovány: o Hatře a draperii vyšly konečně i nedávno publikované dva články ve Studia Hercynia, které by autorce pomohly upřesnit některé závěry, podobně jako z doktorské práce vedoucího..

Vyzdvihnout lze rozhodně výborný jazyk, který je obdivuhodný u autorky, jejíž čeština není mateřským jazykem, orientace v perském umění, k němuž prokázala diplomandka ve své práci vřelý vztah, jasnost formulací a také občas nové vlastní postřehy. Práce ovšem je vzdálena obvyklému způsobu materiálních prací v klasické archeologii, je podána esejistickou formou, vybírá si pro své these monumenty sice ve svém úhrnu vhodně, ale jakoby jen speciálně vybrané pro ilustraci svých thesí, které sledují určitý názorový proud. Určitá kontinuita v perském umění sice je patrná, ale stejně i diskontinuity, kterým autorka věnuje jen malou pozornost.

Přes určité uvedené výhrady lze práci považovat za plně dostačující k tomu, aby byla podkladem k obhajobě a k dalšímu řízení k získání titulu magistra daného oboru.

V Praze, dne 22. ledna 2010

Prof.Dr. Jan Bouzek, DrSc